

Palvelualue

31.10.2023

Huomioita luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi mielenterveyslain mukaista tahdosta riippumatonta hoitoa koskevien lomakkeiden kaavoista ja potilaan itsemääräämisoikeuden rajoittamisen valvonnasta annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta.

Kyseenalaistan muutoksen tausta-ajatusta siitä, että potilas voisi olla tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa sairaalahoidossa ilman, että hänen psyykkistä sairauttaan hoidettaisiin asianmukaisin keinoin. Kun ajattelemme mielenterveyslain henkeä ja sitä, että päämääränä on turvata heikommassa asemassa olevan oikeus sairautensa hoitoon myös siinä tilanteessa, kun hän ei tätä itse psykoottistasoisen mielen-terveydenhäiriön vuoksi kykene ymmärtämään, asettaa tämä uusi taustatulkinta heidät yhä heikompaan asemaan. Mitä vaikeammaksi teemme vaikeiden sairauksien hoidon, sitä vähemmän tästä kärsiviä potilaita tullaan hoitamaan. Asetus tulee vaikuttamaan myös työntekijäresurssiin, sekä psykiatristen sairaaloiden turvallisuuteen. Jo nykyisellään suuri osa psykiatrian ammattilaisista sijoittuu muualle, kuin akuuttipsykiatrian työkenttään sairaalaan, eikä lääkäreille kohdistettujen lausuntomäärien lisääminen tule houkuttelevuutta lisäämään. Jo nykyisellään itsemääräämisoikeutta on korostettu hoidossa pitkälle ja huomiota on kiinnitetty erityisesti turvalliseen ja asianmukaiseen lääkehoitoon. Aluehallintovirastot ovat tehneet tämän osalta ansiokasta työtä.

Varsinaisesta lomakkeesta esitän huomion koskien päätös- ja perustelukohtaa, jossa ”välttämättömän” tahdosta riippumattoman lääkehoidon syyksi on annettu vain vaihtoehdot ”vaarantaa potilaan terveyttä tai turvallisuutta” tai ”vaarantaa muiden terveyttä ja turvallisuutta”. Aivan todellako olemme sitä mieltä, että lääkitystä ei saisi sairaalassa antaa vasten tahtoa tilanteessa, jossa sen antamatta jättäminen pahentaisi mielisairautta? Todellako ajamme Suomen tilannetta siihen suuntaan, että vaikeasta psykoosisairaudesta kärsivät saavat sairauteensa ymmärtämättömyyttään avun vasta sitten, kun ovat hengenhädässä tai väkivaltaisia muita kohtaan? Ihan todellako lääkehoito sairaalassa tulisi tämän vaaran väistyttyä lopettaa välittömästi? Tällainen tulkinta osoittaa syvää ymmärtämättömyyttä vaikeiden psykoottisten sairauksien luonteesta ja ennusteesta.

Ehdotan, että kriteerit lääkkeen antamiseen olisivat samat, kuin hoitoon määräämisessäkin, eli että myös mielisairauden vaikeutuminen lasketaan mukaan. Muutoin kaivamme suurta kuoppaa potilaillemme ja koko yhteiskunnallemme.

Jyväskylässä 31.10.2023

Maija Ratinen, Ylilääkäri